

Eksempelsamling for mapping av Humord og Realfagstermer til WebDewey

1 INNLEDNING	3
1.a) Flere uavhengige mappinger	3
1.b) Generering av mappingkandidater i Mymapper	4
1.c) Relasjonsvalg ved flere uavhengige mappinger av samme kildebegrep	4
{1} Eksempel: Industri, kortversjon [med lik håndtering i Hume og Real]	4
{2} Eksempel: Vilje [Hume]	4
{3} Eksempel: Koinegresk språk [Hume]	4
{4} Eksempel: Tok pisin [Hume]	4
1.d) Unntak fra regelen om at vi ikke skal mappe til bygde numre ved flere uavhengige mappinger ifm. overlappsvokabularene	5
1.e) Real-Hume: Mapping når de to kilevokabularene har overlappende begreper	5
1.f) Mapping av operasjoner/prosesser/aktiviteter	5
{5} Eksempel: Restaurering [med lik håndtering i Hume og Real]	6
{6} Eksempel: Støping [med lik håndtering i Hume og Real]	6
2 VALG AV RELASJONER VED FLERE UAVHENGIGE MAPPINGER AV SAMME KILDEBEGREP	7
2.a) Konkrete begreper - tellelige	7
{7} Eksempel: Dyr [med lik håndtering i Hume og Real]	7
2.b) Abstrakte/ikke-tellelige begreper	10
{8} Eksempel: Industri, langversjon [med lik håndtering i Hume og Real]	10
{9} Eksempel: Miljø [med lik håndtering i Hume og Real]	11
2.c) Valg mellom RM og Reject ved flere uavhengige mappinger	12
{10} Eksempel: Reject'er med mange kvalifikatorer	12
{11} Eksempel: Viljesfrihet [Hume]	12
{12} Eksempel: Kapitalisme, langversjon [Hume]	12
2.d) Kildebegreper som får flere =EQ til hovedtabell	13
{13} Eksempel: Kapitalisme, kortversjon [Hume]	13
{14} Eksempel: Ananas [Hume]	13
{15} Eksempel: Actinium [Real]	14
{16} Eksempel: Ørret [Hume]	14

2.e) Broader mapping uten inkluderer-note	15
{17} Eksempel: Acooli språk [Hume]	15
{18} Eksempel: Verdensrommet [Real]	15
2.f) Ulike relasjoner for «søsken» av tilmappede begreper på en deweyklasse	15
{19} Eksempel: 647.95 Serveringssteder [WD]	15
3 MAPPING AV GEOGRAFISKE ENHETER	16
3.a) Geografiske enheter avgrenset i tid	16
{20} Eksempel: Damaskus [Hume]	16
{21} Eksempel: Libanon [med lik håndtering i Hume og Real]	17
{22} Eksempel: Aten (Athen) [Hume]	17
{23} Eksempel: Afghanistan [med lik håndtering i Hume og Real]	18
{24} Eksempel: Beirut [Hume]	18
3.b) Historiske stedsnavn / geografiske navn fra oldtiden	19
{25} Eksempel: Tyros [Hume]	19
{26} Eksempel: Kyrenaika [Hume]	19
{27} Eksempel: Tamuda [Hume]	19
3.c) Geografiske enheter som strekker seg over flere land	19
{28} Eksempel: Alpene, langversjon [med lik håndtering i Hume og Real]	20
3.d) Bygging med geografinumre fra hjelpetabell 2 er forbeholdt =EQ, ~EQ og BM	20
3.e) Historiske perioder som knyttes til flere geografiske enheter	20
{29} Eksempel: Kalmarunionen [Hume]	20
3.f) Teknisk problem i WebDewey ved bygging av H2+H2	21
{30} Eksempel: Navan [Hume]	21
4 OM Å UNNGÅ NM (NARROWER MAPPING) VED MAPPING TIL WEBDEWEY	21
4.a) Kildebegrep behandlet innenfor et spesifikt fagområde i WebDewey	21
{31} Eksempel: Fotogrammetri [Real]	21
4.b) Alle øvrige relasjoner er aktuelle alternativer til NM	22
{32} Eksempel: Alpene, kortversjon [med lik håndtering i Hume og Real]	22
4.c) Ett begrep i kildevokabularet – To «søsken-numre» (ev. far-sønn) i WebDewey	23
{33} Eksempel: Iskrem [Tenkt eksempel]	23
{34} Eksempel: Sosiale medier [Real]	23
{35} Eksempel: Tatarisk språk [Hume]	24
4.d) Ett kildebegrep distribuert på forskjellige steder i hovedtabellen i WebDewey	24
{36} Eksempel: Filologi [Hume]	24
4.e) Kildebegrep bredere enn klassenumrene ev. at det mangler begrep for det i engelsk	24
{37} Eksempel: Elever [Hume]	24
5 REGISTRERING I MYMAPPER AV NUMRE SOM VI SELV BYGGER I WEBDEWEY	24
{38} Eksempel: Anmeldelser [Hume]	25
{39} Eksempel: Bulgarere [Hume]	25
{40} Eksempel: Feministisk filmteori [Hume]	25

6 DIVERSE	26
6.a) Generering av feil mappingkandidat	26
{41} Eksempel: Valgordninger [Hume]	26
6.b) Klassenumre for «tillatt løsning»	26
{42} Eksempel: Tamuda [Hume]	26
6.c) Numre som er gått ut av bruk	27
{43} Eksempel: Opphørt nummer	27
7 DIVERSE	27
7.a) Filologiske begreper	27
7.b) Misforhold mellom WebDewey-strukturen og vitenskapelig klassifikasjon	27
7.c) Mappinger på grunnlag av ikke-foretrukne termer/synonymer	27
7.d) Persongrupper	27

1 Innledning

Eksempelsamlingen er utarbeidet i perioden oktober 2015-juni 2016 mens prosjektet har mappet i programmet Mymapper. Svært mange av eksemplene dreier seg om mapping av overlappsvokabularene, som fører til flere uavhengige mappinger av hvert kildebegrep. Eksemplene er derfor i stor grad fokusert på valg av relasjonstype. Mappingforslagene i Mymapper baserer seg på termlikhet mellom kildevokabular (foretrukken term + ikke-foretrukne termer) og kun registerinnførsler i WebDewey, nærmere bestemt kun \$a. Eksemplene er nummerert fortløpende, på tvers av kapittelnummereringen. Mappingpraksis i CCMapper er ikke beskrevet pr juni 2016.

1.a) Flere uavhengige mappinger

Punkt 5.1.c i recommendations/sjekklista slår fast følgende i forbindelse med flere uavhengige mappinger av samme kildebegrep:

* Tverrfaglig nr får exact equivalence (=EQ).

* Underordnede klassenr til det som har fått =EQ, mappes ikke

* Bygde numre: For overlappsvokabularene mappes bygde numre generelt ikke ved flere uavhengige mappinger, bortsett fra tverrfaglige bygde nr, pluss noen unntak (for dette, se Sjekklista, Prosjektvedtak etter 2.2.i, under overskriften «Bygde numre ved flere uavhengige mappinger – Overlapp og utenom-overlapp»). For bygde numre som mappes, er alle relasjonstyper aktuelle. Relasjonen velges på basis av begrepsomfanget for det bygde leddet. For utenom-overlapp, vil det ofte være aktuelt å mappe til bygde numre, også ved flere uavhengige mappinger.

* Hvis man er i tvil om det skal opprettes mapping for et kandidatpar: Ikke mapp.

1.b) Generering av mappingkandidater i Mymapper

Følgende gjelder både enkeltstående mappings og flere uavhengige mappings av samme kildebegrep: Mymapper etablerer mappingkandidater for termsammenfall mellom kildevokabular (foretrukket og ikke-foretrukket term) og registerinnførsler i WebDewey.

Følgende kandidater utelates:

* Underordnede klassenr til et nr som har generert mappingkandidat (f.eks. når 338 Industri genererer kandidat (dvs. får «suggested» i Mymapper), utelates 338.09 og 338.6042, selv om disse oppfyller kriteriet for termlikhet). Merk: Minst tre meningsbærende sifre i klassenummeret – altså fjernes f.eks. ikke mappingkandidater til underordnede nr til 340, 530 osv.

* Bygde numre (de som har puslespillbrikke i WebDewey), bortsett fra tverrfaglige bygde nr

* Hjelpetabell 3-numre (H3, alle deltabeller)

1.c) Relasjonsvalg ved flere uavhengige mappings av samme kildebegrep

I en del tilfeller av flere uavhengige mappings erfarer vi at vi får =EQ til det tverrfaglige nummeret, og RM til øvrige mappings. Hva er begrunnelsen når vi får andre relasjonstyper? ~EQ forekommer med begrunnelsene «5.2.a: ett av begrepene i klassebetegnelsen matcher begrepet fra kildevokabularet» eller «5.2.c: her-note», som i Industri-eksemplet nedenfor – utdrag er sitert her:

{1} EKSEMPEL: INDUSTRI, KORTVERSJON [MED LIK HÅNTERING I HUME OG REAL]

=EQ 338 Produksjon

~EQ 322.3 Næringsliv og industri (5.2.a)

~EQ 343.07 Regulering av økonomisk aktivitet (5.2.c)

RM 333.7965 Energi til industribruk

RM 354 Offentlig administrasjon av økonomi og miljø

Bruk av BM kan også forekomme i tillegg til =EQ og RM, for eksempel:

{2} EKSEMPEL: VIJJE [HUME]

=EQ 153.8 Vilje

BM 128.3 Egenskaper og evner (begrunnelse: Vilje i inkluderer-note 5.3.b)

RM 123.5 Frihet

{3} EKSEMPEL: KOINEGRESK SPRÅK [HUME]

Ved mapping av språk kan vi få ulik relasjon for mappingen til hovedtabellnr og hjelpetabellnr – f.eks. kan hovedtabell 4xx kan være mer utbygget enn hjelpetabell H6:

=EQ 487.4 Koine (hellenistisk gresk)

BM H6—87 Preklassisk og postklassisk gresk (begrunnelse: Koine i inkluderer-note 5.3.b)

{4} EKSEMPEL: TOK PISIN [HUME]

Tok pisin språk =EQ 427.9953 (bygd nr der -953 er hentet fra H2—953 Papua Ny-Guinea)

Tok pisin språk BM H6—217 Engelskbaserte pidgin- og kreolspråk

1.d) Unntak fra regelen om at vi ikke skal mappe til bygde numre ved flere uavhengige mappinger ifm. overlapssvokabularene

For noen kategorier av begreper skal vi bygge numre i hovedtabellen og mappe til disse i forbindelse med flere uavhengige mappinger av samme kildebegrep. Foreløpig gjelder dette for folkegrupper, geografiske navn og språk, men det kan komme til å bli flere kategorier etter hvert. For folkegrupper skal vi bygge nummer og mappe til sosiologitabellen (305 ...), i tillegg til å mappe til hjelpetabell 5 for etniske og nasjonale grupper. (For folkegrupper som er avgrenset til ett geografisk område innenfor en bestemt tidsperiode, mapper vi også til 9xx.) For geografiske navn skal vi bygge nr og mappe til historie (Østfold =EQ 948.23) og geografi (=EQ 914.823). For språk skal vi mappe til både hovedtabellnummer 4xx og til hjelpetabell 6. Se forøvrig Prosjektvedtak i Sjekklista etter punkt 2.2.i, under overskriften «Kategorier av begreper som skal mappes til både hovedtabell og hjelpetabell». Både nummerbyggingen og mappingen/innleggingen i Mymapper foretas som egne «batch»-jobber. Våren 2016 er dette gjort for alle folkegrupper i Humord, pluss for geografiske navn i overlapssvokabularene. Se også Prosjektvedtak i Sjekklista etter punkt 2.2.1 under overskriften «Bygde numre ved flere uavhengige mappinger – Overlapp og utenom-overlapp».

1.e) Real-Hume: Mapping når de to kildevokabularene har overlappende begreper

Merk: Se også Sjekklista, Prosjektvedtak etter 2.2.1, under overskriften «Mapping mellom real og hume - Overlapp mellom kildevokabularene».

Noen av Humord- og Realfagstermene er sammenfallende. Dette overlappet mellom Hume og Real har blitt mappet med hhv. =EQ, ~EQ eller Reject. I Mymapper vises slike mappinger under «Other relationships» i venstre kolonne. Dette må hensyntas når man mapper.

=EQ mellom Hume og Real tilsier at vi bør etablere de samme mappingene til WebDewey fra både Humord og fra Realfagstermer. Ha en ekstra-sesjon av Mymapper oppe og sjekk det andre vokabularet. Hvis begrepet allerede er mappet og godkjent der, bør man etablere de samme mappingene i det vokabularet man jobber med.

~EQ tilsier at vi også bør sjekke hva som ev. er gjort i det andre vokabularet, men der det ikke nødvendigvis bør resultere i samme mappinger/relasjoner. Vi har f.eks. en del tilfeller der det ene vokabularet har to termer som utgjør hvert sitt begrep (f.eks. Realfag: Landskapsgeografi og Naturgeografi som begge er foretrukken term), men at det andre vokabularet har disse som ett begrep (f.eks. Humord: foretrukken term Naturgeografi, alternativ term Landskapsgeografi). I slike tilfeller har sammenfall mellom foretrukken term fra hvert vokabular gitt =EQ (Real: Naturgeografi =EQ Hume: Naturgeografi), mens det er mappet ~EQ på det andre (Landskapsgeografi ~EQ Naturgeografi), med en kommentar av typen «Naturgeografi har egen foretr.term i Real».

Reject: For Real-Hume-mappinger som har fått «reject», trenger man ikke sjekke hva som er gjort i det andre vokabularet.

1.f) Mapping av operasjoner/prosesser/aktiviteter

Tverrfaglig nummer for operasjoner/prosesser/aktiviteter får =EQ (5.1.c), som vanlig ved flere uavhengige mappinger – men ikke alle slike begreper har en tverrfaglig plassering (se

f.eks. eksemplet nedenfor med Støping). Mapping til plasseringer inn i dewey-hierarkier av operasjoner/prosesser/aktiviteter, gir ~EQ eller BM hvis klassenummeret ikke er avgrenset til et bestemt materiale (som brukes i prosessen) eller ting (som operasjonen utøves overfor). Mapping til plasseringer der kildebegrepet brukes i forbindelse med et bestemt materiale (møbelstammerrestaurering, metallstøping), får RM.

{5} EKSEMPEL: RESTAURERING [MED LIK HÅNDTERING I HUME OG REAL]

=EQ	T1—0288 Vedlikehold og reparasjoner	Tverrf. nr.
BM	620.0046 Vedlikehold og reparasjoner	BM fordi Restaurering er en type vedlikehold/reparasjon, og fordi disse tre plasseringene dreier seg om aktiviteten Restaurering uavhengig av materiale.
	069.53 Vedlikehold, vern, bevaring, restaurering, fremvisning, ordning, lagring, transport	
	702.88 Vedlikehold og reparasjoner	
RM	684.10442 Møbelstammerrestaurering	Restaurering av et spesifikt materiale/type ting (assosiativ forbindelse), målbegrepet «en type av» kildebegrepet, RM «som erstatning for NM». En metode anvendt på en type ting – foto, møbler, bøker – assosiativ forbindelse.
	025.84 Bevaring	
	777.58 Konservering og lagring	

{6} EKSEMPEL: STØPING [MED LIK HÅNDTERING I HUME OG REAL]

~EQ	738.142 Avstøpning og støping	Prosess i et prosesshierarki. ~EQ kildebegrep listet i klassebetegnelsen. Prosess i prosesshierarki. Stort sammenfall med kildebegrep, ~EQ.
	731.45 Støping	
BM	730.28 Hjelpeteknikker og arbeidsmetoder; apparater, utstyr, materialer for skulptur og lignende kunstarter sammen	Støping er en type arbeidsmetode - type av klassebetegnelsen. Støping uavhengig av materiale.
RM	678.527 Andre operasjoner [lateks]	Støping av et spesifikt materiale (assosiativ forbindelse), målbegrepet «en type av» kildebegrepet, RM «som
	671.2 Metallstøping [metall]	

	668.412 Formstøping og støping [plast]	erstatning for NM».
	666.125 Formstøping og støping [glass]	

2 Valg av relasjoner ved flere uavhengige mapper av samme kildebegrep

2.a) Konkrete begreper - tellelige

{7} EKSEMPEL: DYR [MED LIK HÅNTERING I HUME OG REAL]

Relasjon	Klassenummer og klassebetegnelse	Registeroppslag	Utdyping av klassen	Begrunnelse for valg av relasjon ev. reject
----------	----------------------------------	-----------------	---------------------	---

Exact equivalence til mappingen som bør listes øverst i en treffliste for brukeren:

=EQ	590 Dyr	Dyr	Tverrfaglig nr og oversiktsverk-nr for dyr.	5.1.c: tverrfaglig nummer ved flere uavhengige mapper.
-----	---------	-----	---	--

Related med bruk av regelen «hvis tvil om relasjon, velg related»:

RM	636 Husdyrhold	Dyr—landbruk	Tverrfaglig nr for husdyr/arter av tamme pattedyr, dog ikke dyr generelt.	Ikke fullt sammenfall mellom kildebegrep og målbegrep. Hume har Husdyr som vil få exact equivalence til 636. Lang diskusjon, vaklet mellom inexact og related.
----	----------------	--------------	---	--

Related mapping med begrunnelsen begrepet brukt i faglig kontekst, og vi mapper til alle faglige plasseringer. Kildebegrepet som studieobjekt i ulike faglige kontekster. Ingenting i noteapparatet kvalifiserer til inexact eller broad, derfor related:

RM	398.245 Dyr	Dyr—folkeminne	Dyr i eventyr.	Begrepet i faglig kontekst: eventyr.
RM	398.369 Dyr	Dyr—folkeminne—historie og kritikk	Dyr i eventyr – historie og kritikk.	Begrepet i faglig kontekst: eventyrkritikk.
RM	571.1 Dyr	Dyr—fysiologi	Dyrefysiologi, dyr studert fra fysiologisk faglig perspektiv.	Begrepet i faglig kontekst: fysiologi.

RM	571.81 Dyr	Dyr—vekst	Dyr – Reproduksjon.	Begrepet i faglig kontekst: reproduksjonsfysiologi.
RM	571.986 Sykdomsvektorer	Dyr—smittebærere	Dyr som smittebærere.	Begrepet i en situasjon/rolle (dyret er subjekt). Kan også bruke begrunnelsen begrepet i faglig kontekst: sykdomslære.
RM	614.43 Sykdomsvektorer og sykdomsoverføring via vann	Dyr—smittebærere—medisin	Dyr som smittebærere overfor mennesker, under rettsmedisin.	Dyr som smittebærere i forbindelse med offentlige tiltak for sykdomsforebygging. Tilsvarende begrunnelse som mappingen ovenfor til 571.986 under fysiologi/sykdomslære: begrepet i en situasjon/rolle.
RM	639.9 Vern av biologiske ressurser	Dyr—vern—teknologi	Vern av dyr som biologisk ressurs, under landbruk.	Begrepet i faglig kontekst:
RM	704.9432 Dyr	Dyr—kunstmotiver	Dyr som motiv i kunst.	Begrepet i faglig kontekst: kunst.
RM	743.6 Tegning av dyr	Dyr—tegning	Dyr som motiv i tegnekunst.	Begrepet i faglig kontekst: tegnekunst.
RM	758.3 Dyr	Dyr—maleri	Dyr som motiv i malerkunst.	Begrepet i faglig kontekst: malerkunst.
RM	H1—0929 Biografier om dyr og planter	Dyr—biografier	Biografier om dyr som individer.	Begrepet i faglig kontekst: biografi.

Related mapping med begrunnelse «hvis tvil om relasjon, velg related»:

RM	179.3 Behandling av dyr	Dyr—behandling av—etikk	Dyreetikk, etisk behandling av dyr	I tvil om relasjonen, men mener det skal være en mapping. Da er default-regelen related mapping.
----	-------------------------	-------------------------	------------------------------------	--

Related mapping med begrunnelsen at man ønsker assosiativ relasjon mellom ulike begreper:

RM	333.954 Dyr	Dyr—ressursøkonomi	Dyr som biomasse. Genmasse. Under Samfunnsøk. – Naturressurser –	Ønsker en assosiativ relasjon mellom to begreper som tilhører ulike
----	-------------	--------------------	--	---

			Biologiske ressurser.	begrepskategorier (dyret vs. "dyret som arvemasse"), men forholder seg til hverandre.
RM	641.306 Mat fra dyr	Dyr—matkilde	Dyr som matkilde, spiselige dyr.	Ønsker en assosiativ relasjon mellom begrepet «dyr» og «matkilden dyr/dyr som råvare».

Rejected med begrunnelsen «for fjernt assosiert» – hvis tvil om en kandidat skal mappes, velg reject:

Rej	202.12 Naturen	Dyr—gudsdyrkelse	Dyr som objekt for religiøs tilbedelse. Dyretilbedelse.	For fjernt assosiert. (=hvis tvil om mapping i det hele tatt skal lages, reject). Kildebegrepet opptrer som middel for utførelse av en handling.
Rej	355.424 Bruk av dyr	Dyr—bruk i krigføring	Dyr som redskap i krigføring. Dyrekrigføring.	I konsistens med relasjonen til 202.12: For fjernt assosiert. Kildebegrepet opptrer som middel for utførelse av en handling.
Rej	615.85158 Terapeutisk bruk av dyr	Dyr—terapeutisk bruk	Bruk av dyr i behandling av mennesker, f.eks. katter på sykehjem.	Dyr "som medisin", parallell til dyr i krigføring. Kildebegrepet opptrer som middel for utførelse av en handling.
Rej	622.65 Frakting med håndkraft og trekkdyr	Dyr—brukt i gruvedrift	Trekkdyr i gruvedrift.	Parallelt med dyr i krigføring.
Rej	364.13367 Dyr	Dyr—smugling	Dyr som objekt for smugling. Dyresmugling.	Kildebegrepet opptrer som middel for utførelse av en handling.
Rej	364.162859 Tyveri av dyr	Dyr—tyveri av	Dyr som objekt for stjeling. Dyretyveri.	Kildebegrepet opptrer som middel for utførelse av en handling.

Rejected med begrunnelsen at vi ikke mapper til klassenr som er underordnet en et nr som har fått exact equivalence:

Rej	591.392 Unge dyr	Dyr—babytiden	Alle nr fra 591-599 angår dyr, «tilfeldig» at dette nr har dyr i klassebetegnelsen og derfor kom opp som kandidat i Mymapper.	Rejectes fordi det er underordnet 590=EQ (5.1.b).
Rej	591.5 Atferd	Dyr—atferd	Dyropsykologi.	Rejectes fordi det er underordnet 590=EQ (5.1.b).

Rejected med begrunnelsen at klassen dekker et annet begrep enn kildebegrepet:

Rej	632.6 Skadedyr	Dyr—skadeorganismer i landbruket	Skadedyr, ifm. skadeorganismer i landbruket.	Klassen handler om et annet begrep, nemlig skadedyr.
-----	----------------	----------------------------------	--	--

2.b) Abstrakte/ikke-tellelige begreper

{8} EKSEMPEL: INDUSTRI, LANGVERSJON [MED LIK HÅNDBETING I HUME OG REAL]

Industri har 17 registeroppslag i WebDewey og 5 kandidater i Mymapper (dvs. 12 av registeroppslagene er utelatt på grunnlag av de tre kriteriene 1) underordnet klassenr til nr som har generert mappingkandidat, 2) bygde numre som ikke er tverrfaglige, og 3) hjelpetabell 3-numre. Føres ikke opp som reject i tabellen nedenfor, siden de ikke framkommer i Mymapper.

Relasjon	Klassenummer og klassebetegnelse	Registeroppslag	Utdyping av klassen	Begrunnelse for valg av relasjon ev. reject
=EQ	338 Produksjon	Industri	Industri har hovedplassering innen 330 Samfunnsøkonomi.	5.1.c: tverrfaglig nummer ved flere uavhengige mappings.
~EQ	322.3 Næringsliv og industri	Industri—forhold til styresmakter	Innen 320 Statsvitenskap.	5.2.a: ett av begrepene i klassebetegnelsen matcher begrepet fra kildevokabularet.
~EQ	343.07 Regulering av økonomisk aktivitet	Industri—lov og rett	Innen juss.	5.2.c: her-note (oversiktsverk om bl.a. industri)
RM	333.7965 Energi til industribruk	Industri—energiøkonomi	Innen 333 Forvaltning av landområder og energi, innen	Kildebegrep relatert til hovedbegrepet i klassebetegnelsen.

			Samfunnsøkonomi.	
RM	354 Offentlig administrasjon av økonomi og miljø	Industri—offentlig administrasjon	Innen 350 Offentlig administrasjon.	Kildebegrep opptre kun i registeroppslag (ikke i noteapparat).

{9} EKSEMPEL: MILJØ [MED LIK HÅNDTERING I HUME OG REAL]

Miljø har 26 registeroppslag i WebDewey og 9 kandidater i Mymapper.

Relasjon	Klassenummer og klassebetegnelse	Registeroppslag	Utdyping av klassen	Begrunnelse for valg av relasjon ev. reject
=EQ	333.7 Landområder, fritidsområder og villmarksområder, energi	Miljø	Miljø har hovedplassering innen samfunnsøkonomi.	5.1.c: tverrfaglig nummer ved flere uavhengige mappings.
RM	720.47 Arkitektur og miljø	Miljø—arkitekturhensyn	Innen 720 Arkitektur.	Kildebegrepet inngår i en «og»-kombinasjon mellom begreper fra ulike begrepskategorier.
RM	179.1 Respekt for livet og naturen	Miljø—etikk	Innen 170 Etikk (moralfilosofi).	Kildebegrep opptre kun i registeroppslag (ikke i noteapparat).
RM	354.3 Offentlig administrasjon av miljø og naturressurser	Miljø—offentlig administrasjon	Innen 350 Offentlig administrasjon.	Kildebegrepet inngår i et sammensatt begrep.
RM	372.357 Naturlære	Miljø—førskole- og grunnskoleopplæring	Innen 370 Utdanning og opplæring.	Her-note: Miljølære. Begrepet i faglig kontekst: pedagogikk.
RM	201.77 Miljø	Miljø—sosialteologi	Innen 200 Religion.	Anbefaling i recommendations mht. å lese klassebetegnelsen i kontekst: Selv om klassebetegnelsen er Miljø, er begrepsinnholdet snarere «Miljøteologi». Hvis tvil: RM.
Rej	261.88 Miljø	Miljø—sosialteologi—kristendom	Miljø 260 Kristen sosialteologi.	Hvis tvil om en kandidat skal mappes, velg reject.

Rej	296.38 Jødedom og samfunnsvitenskap	Miljø— sosialteologi— jødedom	Miljø innen 296 Jødedom.	Hvis tvil om en kandidat skal mappes, velg reject.
Rej	297.27 Islam og samfunnsvitenskap	Miljø— sosialteologi— islam	Miljø 297 Islam, babisme, baha'i.	Hvis tvil om en kandidat skal mappes, velg reject.

2.c) Valg mellom RM og Reject ved flere uavhengige mappinger

Vurdering av om en mappingkandidat i Mymapper skal mappes med RM eller om den skal Reject'es, kan være vanskelig. Generelle begreper som har mange registeroppslag i WebDewey får mange mappingkandidater i Mymapper, og det er naturlig at man får mange RM (se f.eks. Ledelse, Vold). Sjekk om begrunnelsene i eksemplene på de foregående sidene kan komme til anvendelse. Det er betegnende (men absolutt ingen regel) at mange Reject'er har flere kvalifikatorer i WebDewey-registeret enn mappingkandidater som har fått en relasjon:

{10} EKSEMPEL: REJECT'ER MED MANGE KVALIFIKATORER

[Hume] Vinningsforbrytelser, Reject mot 940.5318144 med registeroppslag:

Vinningsforbrytelser : tilbakelevering : holocaust, 1933-1945

[Hume] Advokater, Reject mot 347.0572 med registeroppslag: Advokater : gebyrer (salærer) : lov og rett

Noen Reject-typer kan knyttes til mappingkandidater innenfor bestemte områder av WebDewey. Foreløpig har vi identifisert:

Religionstabellen: Ved mapping av begreper som har fått flere mappingkandidater innenfor religionstabellen 2xx, følger vi denne praksisen: For begreper som er sentrale innen religioner (f.eks. Viljesfrihet, Sjel, Etikk), mapper vi både til det generelle religionsnummeret under 20x ev. 21x, i tillegg til numrene innen hver religion i 230-290. Disse begrepene har typisk hovedplassering innen hovedklasse 100 eller 200. For begreper som ikke er sentrale innen den enkelte religion (f.eks. Kapitalisme, Økologi, Arbeid), mapper vi kun til det generelle religionsnummeret under 20x ev. 21x, og Reject'er kandidatene innen hver religion i 230-290. Disse begrepene har typisk hovedplassering innen hovedklassene 300-900.

{11} EKSEMPEL: VILJESFRIHET [HUME]

Viljesfrihet [Hume] – et sentralt begrep innen religion:

BM 123.5 Frihet [filosofi, erkjennelsesteori]

RM 202.2 Mennesket [aspekter ved religion generelt – dogmer]

RM 233.7 Frihet til å velge mellom godt og ondt [kristen dogmatikk]

RM 234.9 Predestinasjon og fri vilje [kristendom – frelsen og Guds nåde]

RM 296.32 Mennesket [jødedom]

RM 297.227 Fri vilje og predestinasjon [islam]

{12} EKSEMPEL: KAPITALISME, LANGVERSJON [HUME]

Kapitalisme [Hume] – ikke et sentralt religiøst begrep:

=EQ 306.342 Kapitalisme (privatkapitalisme) [sosiologi, begrunnelse 5.1.b]

=EQ 330.122 Privatkapitalistisk økonomi [samfunnsøkonomi, begrunnelse 5.1.c tverrf.nr]

RM 201.73 Samfunnsøkonomi [religioners holdninger til sosiale spørsmål]
 Rej 261.85 Samfunnsøkonomi [kristendom, sosioøkonomiske problemer]
 Rej 296.383 Jødedom og samfunnsøkonomi [jødedom]
 Rej 297.273 Islam og samfunnsøkonomi [islam]

2.d) Kildebegreper som får flere =EQ til hovedtabell

Vi kan få bruk av =EQ begrunnet med ulike paragrafer. Bruk av =EQ for tverrfaglig nr i forbindelse med flere uavhengige mappinger (begrunnet med 5.1.c) forhindrer ikke anvendelse av 5.1.a og/eller 5.1.b for andre mappinger av samme begrep. Ofte vil det dreie seg om at det ene nummeret er tverrfaglig (og begrunnes med 5.1.c), mens det andre utgjør et enkeltstående begrep (og begrunnes med 5.1.b):

{13} EKSEMPEL: KAPITALISME, KORTVERSJON [HUME]

Begrepet er også brukt i eksemplet med valg mellom RM og Rej innen 2xx.

=EQ 306.342 Kapitalisme (privatkapitalisme) [sosiologi, begrunnelse 5.1.b]

=EQ 330.122 Privatkapitalistisk økonomi [samfunnsøkonomi, begrunnelse 5.1.c tverrf.nr]

{14} EKSEMPEL: ANANAS [HUME]

Relasjon	Klasse	Registeroppslag	Utdyping av klassen	Begrunnelse for valg av relasjon ev. reject
=EQ	641.34774 Ananas	Ananas	Under tropiske frukter, under mat, under husholdning	Tverrfaglig nr (5.1.c), og der begrepsomfanget for det bygde leddet representerer det enkeltstående begrepet Ananas (fordi -4774 er hentet fra 634.774 Ananas), mao. også 5.1.b
=EQ	634.774 Ananas	Ananas—hortikultur	Under tropiske frukter, under hagedyrking	Enkeltstående begrep (5.1.b)
BM	584.85 Bromeliales	Ananas—botanikk	Her: Bromeliaceae (ananasfamilien)	Klassebetegnelsen representerer overordnet begrep (5.3.a)
RM	633.576 Ananasfiber	Ananas—fiberavlinger	Harde fibre, under fiberavlinger, under landbruk	Ønsker en assosiativ relasjon mellom to begreper som tilhører ulike begrepskategorier (ananas[frukt] og ananasfiber)

{15} EKSEMPEL: ACTINIUM [REAL]

Relasjon	Klasse	Registeroppslag	Utdyping av klassen	Begrunnelse for valg av relasjon ev. reject
=EQ	546.421 Actinium	Actinium—kjemi	Under 546 Uorganisk kjemi.	Enkeltstående begrep (5.1.b).
=EQ	669.2921 (bygd nr)	Actinium	Tverrfaglig. Under 669 Metallurgi.	Tverrfaglig nr (5.1.c), og der begrepsomfanget for det bygde leddet representerer det enkeltstående begrepet Actinium (fordi -21 er hentet fra 546.421 Actinium), mao. også 5.1.b

Merk at *bygde* tverrfaglige numre skal mappes, men får ikke automatisk =EQ som ved flere uavhengige mapper generelt (5.1.c). Relasjonen velges på basis av begrepsomfanget for det bygde leddet, så den kan f.eks. bli BM som for 641.392 her:

{16} EKSEMPEL: ØRRET [HUME]

Relasjon	Klasse	Registeroppslag	Utdyping av klassen	Begrunnelse for valg av relasjon ev. reject
=EQ	597.57 Ørret	Ørret—zoologi	Under 590 zoologi	Enkeltstående begrep (5.1.b). Sammenfaller også med Humord-kontekst/hierarki.
BM	641.392 (bygd nr)	Ørret	Ørret som mat.	Tverrfaglig nr, men likevel ikke =EQ fordi begrepsomfanget for det bygde leddet -2 representerer det overordnede begrepet Fisk.
BM	641.692 Fisk	Ørret—matlaging	Tilberedning av fisk	Ørret som ingrediens. Begrepet i faglig kontekst kokekunst.

2.e) Broader mapping uten inkluderer-note

Broader mapping kan være aktuelt selv om kildebegrepet ikke er listet i inkluderer-note. Dette er i tråd med 5.3.a i sjekklista/recommendations.

{17} EKSEMPEL: ACOOLI SPRÅK [HUME]

Accoli språk [Hume] har alternative termer Acholi språk, Acoli språk, Akoli språk og Lango språk.

Relasjon	Klasse	Registeroppslag	Utdyping av klassen	Begrunnelse for valg av relasjon ev. reject
BM	496.5 Nilo-saharaspråk	Acoli språk Akoli språk	Inkluderer: Nilotiske språk, nubiske språk; luo, songhai. Her: Chari-nilenspråk (makrosudanesiske språk)	Selv om Accoli språk ikke er listet i inkluderer-note, er dette logisk underordnet klassen (en type Nilo-saharaspråk)
BM	H6—965 Nilo-saharaspråk	Acoli språk Akoli språk		

{18} EKSEMPEL: VERDENSROMMET [REAL]

Verdensrommet =EQ H2—19 Verdensrommet
Verdensrommet =EQ 333.94 Verdensrommet
Verdensrommet =EQ 341.47 Verdensrommet
Verdensrommet =EQ 520 Astronomi og beslektede vitenskaper
Verdensrommet =EQ 910.919 (bygd)

2.f) Ulike relasjoner for «søsken» av tilmappede begreper på en deweyklasse

Det kan godt forekomme situasjoner der «søsken på samme nivå» i en deweyklasse får tilmappede kildebegreper med ulik relasjon. I slike situasjoner har vi besluttet å holde fast på mappingreglene, selv om det kan virker rart når man står på en gitt deweyklasse at søskenbegreper har ulik relasjon.

{19} EKSEMPEL: 647.95 SERVERINGSSTEDER [WD]

647.95 Serveringssteder
Registerinnførsler i WD:
Barer
Cateringfirmaer
Kafeteriaer
Kaffebarer
Kaféer
Puber
Restauranter
Skjenkesteder
Skjenkesteder : husholdning
Spisesteder

Spisesteder : husholdning

Notes and references

Klassifiser tverrfaglige verker om fasiliteter for reisende i 910.46

Her: Cateringfirmaer

Vi har følgende mapper:

Restauranter =EQ 647.95

Kafeer BM 647.95

Puber BM 647.95

=EQ for Restauranter er begrunnet med 5.1.c Tverrfaglige numre ved flere uavhengige mapper, siden Restauranter også får en mapping med RM til 642.5 Måltider på offentlige og institusjonsbaserte spisesteder. BM for hhv. Kafeer og Puber er begrunnet med 5.3.a Overordnet begrep. Dette er eneste mapping for disse to Humordene. Hvis vi etablerer Cateringfirmaer som Humord, bør det bli mappet med ~EQ pga. her-noten.

3 Mapping av geografiske enheter

Hovedregel for mapping av geografiske enheter er at vi mapper til:

Hjelpetabell H2—

Historie 94...

Geografi 914...

Vi mapper dessuten til oldtidsplasseringene for hjelpetabell og historie:

Hjelpetabell oldtid H2—39...

Historie oldtid 93...

Men *ikke* til oldtids-geografinummeret:

Geografi oldtid 913 ...

3.a) Geografiske enheter avgrenset i tid

Oldtidsnumrene kan få alle typer relasjoner. Vi bruker EDUG-anbefalingene som utgangspunkt, men man kan også gjøre individuelle vurderinger. Nedenfor listes eksempler på at EDUG-anbefalingene kan gi =EQ (enkelstående begrep), ~EQ (her-note) eller BM (inkluderer-note).

Enkelstående begrep som klassebetegnelse medfører =EQ for oldtidsnummeret:

{20} EKSEMPEL: DAMASKUS [HUME]

Relasjon	Klasse	Registeroppslag	Utdyping av klassen	Begrunnelse for valg av relasjon ev. reject
=EQ	H2—569144 Damaskus by	Damaskus (Syria)		Enkelstående begrep (5.1.b).
=EQ	956.9144 Damaskus (Syria)	Damaskus (Syria)		Enkelstående begrep (5.1.b).

=EQ	915.69144	Damaskus (Syria)— geografi		Enkeltstående begrep (5.1.b).
=EQ	H2—394344 Damaskus by	Damaskus (Syria)— oldtiden		Enkeltstående begrep (5.1.b).
=EQ	939.4344	Damaskus (Syria)— oldtiden		Enkeltstående begrep (5.1.b).

Merk at både historinr og geografinr gis samme status med =EQ.

Merk at vi ikke bygger geografinr for oldtidsnummeret (913 ...)

For ytterligere eksempler på at enkeltstående begrep som klassebetegnelse medfører =EQ for oldtidsnummeret, se Jerusalem (som får helt tilsvarende mappinger).

Her-note medfører ~EQ for oldtidsnummeret:

{21} EKSEMPEL: LIBANON [MED LIK HÅNDTERING I HUME OG REAL]

Relasjon	Klasse	Registeroppslag	Utdyping av klassen	Begrunnelse for valg av relasjon ev. reject
=EQ	H2—5692 Libanon	Libanon		Enkeltstående begrep (5.1.b).
=EQ	956.92 Libanon	Libanon		Enkeltstående begrep (5.1.b).
=EQ	915.692	Libanon—geografi		Enkeltstående begrep (5.1.b).
~EQ	H2—3944 Fønikia	Libanon—oldtiden	Her: Libanon fram til 640	5.2.c: Her-note.
~EQ	939.44 Fønikia	Libanon—eldre historie fram til 640 Libanon—oldtiden	Her: Libanon fram til 640	5.2.c: Her-note.

For ytterligere eksempler på oldtidsnumre med her-noter, se Kykladene og Tyrkia.

Ved her-note på både oldtidsnummeret og dagens nummer, får man ~EQ på alle mappingene:

{22} EKSEMPEL: ATEN (ATHEN) [HUME]

Relasjon	Klasse	Registeroppslag	Utdyping av klassen	Begrunnelse for valg av relasjon ev. reject
~EQ	H2—49512 Attikí- regionen (periféreia Attikí)	Aten (Hellas) Attikí (Hellas)	Her: Athen (Athēnōn)	5.2.c: Her-note.
~EQ	949.512 Attikí (Hellas)	Aten (Hellas) Attikí (Hellas)	Her: Athen (Athēnōn)	5.2.c: Her-note.
~EQ	914.9512 Attikí (Hellas)—geografi	Attikí (Hellas)— geografi	Her: Athen (Athēnōn)	5.2.c: Her-note.

~EQ	H2—385 Attika fram til 323	Aten (Hellas)— oldtiden Attika (Hellas)— oldtiden	Her: Athen fram til 323	5.2.c: Her-note.
~EQ	938.5 Attika (Hellas)—oldtiden	Attika (Hellas)— oldtiden	Her: Athen fram til 323	5.2.c: Her-note.

Inkluderer-note medfører BM for oldtidsnummeret:

{23} EKSEMPEL: AFGHANISTAN [MED LIK HÅNDTERING I HUME OG REAL]

Relasjon	Klasse	Registeroppslag	Utdyping av klassen	Begrunnelse for valg av relasjon ev. reject
=EQ	H2—581 Afghanistan	Afghanistan		Enkeltstående begrep (5.1.b).
=EQ	958.1 Afghanistan	Afghanistan		Enkeltstående begrep (5.1.b).
=EQ	915.81 Afghanistan—geografi	Afghanistan—geografi		Enkeltstående begrep (5.1.b).
BM	H2—396 Sentral-Asia fram til ca. år 640	Sentral-Asia fram til ca. år 640	Inkluderer: Afghanistan fram til ca. år 640	Inkluderer-note 5.3.b.
BM	939.6 Sentral-Asia fram til ca. år 640	Sentral-Asia fram til ca. år 640	Inkluderer: Afghanistan fram til ca. år 640	Inkluderer-note 5.3.b.

Ytterligere eksempler på oldtidsnummer i inkluderer-note, se Vatikanstaten og Moldova.

Merk at mapping til oldtids plasseringene for hjelpetabell og historie *ikke* forutsetter oppslag på stedsnavnet mot H2—39... i WebDewey, som demonstrert i følgende eksempel, der Beirut verken har registertreff eller treff i fritekstsøk mot oldtidsnumrene:

{24} EKSEMPEL: BEIRUT [HUME]

For Beirut har vi valgt å gi BM til oldtidsnummeret for Fønikia. H2—3944 og 939.44 har verken registertreff eller treff i fritekstsøk for Beirut i WebDewey:

Relasjon	Klasse	Registeroppslag	Utdyping av klassen	Begrunnelse for valg av relasjon ev. reject
=EQ	H2—56925 Beirut	Beirut (Libanon)		Enkeltstående begrep (5.1.b).
=EQ	956.925 Beirut (Libanon)	Beirut (Libanon)		Enkeltstående begrep (5.1.b).
=EQ	915.6925 Beirut—geografi	Beirut (Libanon)—geografi		Enkeltstående begrep (5.1.b).

BM	H2—3944 Fønikia	Libanon—oldtiden Fønikia	Inkluderer: Koilesyria; Baalbek, Byblos, Sidon, Tyros Her: Libanon fram til 640	Broader mapping uten at kildebegrepet er listet i inkluderer- note: 5.3.a
BM	939.44 Fønikia	Fønikia Libanon—eldre historie fram til 640 Libanon—oldtiden	Inkluderer: Koilesyria; Baalbek, Byblos, Sidon, Tyros Her: Libanon fram til 640	Broader mapping uten at kildebegrepet er listet i inkluderer- note: 5.3.a

3.b) Historiske stedsnavn / geografiske navn fra oldtiden

Vi mapper til historienummeret i hjelpetabell (H2—39...) og hovedtabell (93...), men ikke til dagens geografiske plasseringer i hjelpetabell (H2—4 til H2—9) og hovedtabell (940-990).

{25} EKSEMPEL: TYROS [HUME]

Tyros BM H2—3944 Fønikia

Tyros BM 939.44 Fønikia

På dagens geografiske plassering H2—5692 Libanon står noten: Tillatt løsning: Her: Libanon fram til 640, Fønikia, Koilesyria, Baalbek, Byblos, Sidon, Tyros; men bruk heller H2—3944.

{26} EKSEMPEL: KYRENAIKA [HUME]

Kyrenaika =EQ H2—3975 Kyrenaika

Kyrenaika =EQ 939.75 Kyrenaika

Kyrenaika lå i dagens Lybia 961.2, der vi finner noten: Kyrenaika fram til 642, se 939.75.

Som hovedregel mapper vi ikke til dagens geografiske plassering for geografiske navn fra oldtiden. Dog: Hvis stedsnavnet fra oldtiden også brukes som geografisk navn i dag, mapper vi til dagens plasseringer for historie, geografi og hjelpetabellnr:

{27} EKSEMPEL: TAMUDA [HUME]

Tamuda RM H2—642 Tanger-Tétouan-regionen

Tamuda RM 964.2 (bygd nr for Tanger-Tétouan-regionen)

Tamuda RM 916.42 (bygd nr for Tanger-Tétouan-regionen)

Tamuda BM H2—39712 Mauretania Tingitana

Tamuda BM 939.712 Mauretania Tingitana

I Tamuda-eksemplet har dagens plasseringer fått RM. Hvis man har et geografisk navn som man mener bør vektas med samme relasjon, kan man gjøre individuelle vurderinger uavhengig av EDUG-anbefalingene. Det viser seg dog ofte at bruk av sjekklista gir nettopp et slikt resultat – som for Aten-eksemplet over. Aten bør vektas likt for både oldtid og nåtid, og ligger i her-note begge steder – og man får dermed ~EQ på alle mappingene.

3.c) Geografiske enheter som strekker seg over flere land

Mapping av geografiske enheter som strekker seg over flere land (fjellkjeder, elver), får =EQ på tverrfaglig nummer, og BM til øvrige plasseringer.

{28} EKSEMPEL: ALPENE, LANGVERSJON [MED LIK HÅNDBTERING I HUME OG REAL]

Merk: Eksemplet med Alpene er også brukt i kapitlet som omhandler at man skal unngå NM (narrower mapping) ved mapping til WebDewey.

Relasjon	Klasse	Registeroppslag	Utdyping av klassen	Begrunnelse for valg av relasjon ev. reject
=EQ	H2—4947 Kantoner i alperegionen	Alpene	Her: Alpene	Tverrfaglig nr (5.1.b), jfr. registerinnførsel uten kvalifikator. At dette tverrfaglige nr også har registerinnførsel Alpene—Sveits, er helt som forventet; de fleste tverrfaglige nr har slike «doble» registerinnførsler – de er både tverrfaglige, og spesifikt nr for det som ligger med kvalifikator.
BM	H2—4364 Det vestlige Østerrike, og Liechtenstein	Alpene—Østerrike	Her: Østerrikes alpine områder, Øst-Alpene	Overordnet begrep (helhet/del – Alpene er en del av Østerrike) (5.3.a)
BM	H2—4458 Rhône-Alpes	Alpene—Frankrike	Her: Alpene i Frankrike	Overordnet begrep («er en del av»-testen) (5.3.a)
BM	H2—451 Det nordvestlige Italia	Alpene—Italia	Her: Alpene i Italia	Overordnet begrep («er en del av»-testen) (5.3.a)

3.d) Bygging med geografinumre fra hjelpetabell 2 er forbeholdt =EQ, ~EQ og BM

Vi bygger ikke geografinumre (hovedtabell + H1-09 + H2) for mappinger med relasjonen

RM – men vi gjør det på mappinger med =EQ, ~EQ eller, som her, BM:

Fukushimaukykken 2011 BM 363.1799095211 (H2—5211 Tohoku-regionen i Japan)

Fukushimaukykken 2011 RM 621.4835 Drift, styring, sikkerhetstiltak

3.e) Historiske perioder som knyttes til flere geografiske enheter

Tverrfaglig nummer får =EQ, øvrige plasseringer får ~EQ.

{29} EKSEMPEL: KALMARUNIONEN [HUME]

Kalmarunionen =EQ 948.03 Skandinavia og Finland 1387-1523

Kalmarunionen ~EQ 948.902 Perioden med unionen med Norge og Sverige, 1387-1536
Kalmarunionen ~EQ 948.50182 Perioden med Kalmarunionen, 1397-1523
Kalmarunionen ~EQ 948.1017 Senmiddelalderen, 1349-1536

=EQ går til nr for aktuell periode under historiske perioder for Skandinavia og Finland. De tre ~EQ går til tilsvarende nr for hhv. Danmark, Sverige og Norge.

3.f) *Teknisk problem i WebDewey ved bygging av H2+H2*

Bygde hjelpetabellnumre (dvs. numre som er bygget av H2+H2) kan foreløpig ikke godkjennes i WebDewey. Disse blir liggende som institusjonelt nummer. Vi foretar likevel slik nummerbygging og mapper mot H2+H2. Siden import av mapper i WebDewey forutsetter nasjonalt godkjent nummer, blir slike mapper liggende kun i mappingverktøyet også etter at de har status kontroll fullført – i påvente av en teknisk løsning i WebDewey:

{30} EKSEMPEL: NAVAN [HUME]

Navan BM 936.1661

som er bygget av:

H2—361 De britiske øyer fram til 410

H2--41661 Armagh District

4 Om å unngå NM (narrower mapping) ved mapping til WebDewey

Ifølge EDUG recommendations skal underordnet mapping (narrower mapping, NM) aldri brukes ved mapping til WebDewey. Dette er fordi WebDewey dekker hele kunnskapsuniverset i bredden. Dermed vil vi alltid kunne mappe et kildebegrep til et klassenummer på samme nivå, eller høyere opp i hierarkiet (dvs. et mer generelt klassenummer). Likevel oppstår det situasjoner der vi «savner» muligheten til å bruke NM. De fleste eksemplene nedenfor handler om at man kan få lyst til å dele opp et begreps betydning i enkelt-deler med bruk av NM – mens det vi faktisk skal gjøre er å mappe hele betydningen av et gitt begrep X til ulike faglige plasseringer. De følgende eksemplene viser hvordan situasjoner med tilsynelatende NM-match mot en deweyklasse kan løses, og at alle øvrige relasjoner kan være aktuelle i disse tilfellene:

4.a) *Kildebegrep behandlet innenfor et spesifikt fagområde i WebDewey*

En typisk fallgrube er at man kan savne NM i forbindelse med at et kildebegrep er behandlet innenfor et spesifikt fagområde i WebDewey.

{31} EKSEMPEL: FOTOGRAMMETRI [REAL]

I testmappingsfasen forsøkte vi å mappe Fotogrammetri, og det kom opp forslag om NM ved mapping av dette kildebegrepet til 623.72, med begrunnelsen at «klassen dekker fotogrammetri, men avgrenset til innenfor militær teknikk». Men dette blir å dele opp Fotogrammetri i én del militær teknikk, én del matematisk geografi osv. Vi bør i stedet se for oss at hele konglomeratet av betydningsaspekter som til sammen utgjør Fotogrammetri, settes inn i ulike sammenhenger – og hvordan dette sammensatte begrepet forholder seg til deweyklassen. For Fotogrammetri får vi:

[Real] Fotogrammetri ~EQ 623.72 Fotografering og fotogrammetri [i.e. innen militær teknikk, med begrunnelsen: 5.2.b, klassebetegnelse med flere begreper, der ett av dem matcher begrepet fra kildevokabularet]

[Real] Fotogrammetri =EQ 526.982 Fotogrammetri [tverrfaglig nr, og nr innen fagområdet matematisk geografi, med begrunnelsene 5.1.b enkeltstående begrep og 5.1.c tverrfaglig nr ved flere uavhengige mappinger av samme kildebegrep]

4.b) Alle øvrige relasjoner er aktuelle alternativer til NM

Alle typer relasjoner (=EQ, ~EQ, BM, RM) kan være aktuelle når vi skal håndtere situasjoner som tilsynelatende påkaller behov for NM:

[Real] Stamceller =EQ 616.02774 Stamceller [i.e. innen fagområdet medisin]

[Hume] Rekreasjonsområder ~EQ 711.558 Fritidsområder [stort overlapp kilde/mål, men det ene begrepet er ikke inkludert i det andre]

[Real+Hume] Støping RM 671.2 Metallstøping [målbegrepet inkludert i kildebegrepet – samtidig assosiativ forbindelse: støping i metall]

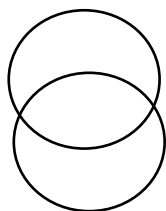
[Real+Hume] Dyr RM 571.1 Dyr [i.e. innen fagområdet fysiologi, der =EQ går til 590 Dyr]

I forbindelse med geografiske enheter som strekker seg over flere land (f.eks. fjellkjeder og elver), kan det være nærliggende å tenke seg at man får en NM-mapping for hver «bit» av den geografiske enheten. Men: vi skal gi =EQ til det tverrfaglige nummeret og BM til øvrige plasseringer, jfr. eget punkt om dette og eksemplet med Alpene, gjentatt her i kortversjon:

{32} EKSEMPEL: ALPENE, KORTVERSJON [MED LIK HÅNTERING I HUME OG REAL]

Alpene =EQ H2—4947 Kantoner i alperegionen [tverrfaglig nr, og nr for Sveits] pluss BM til hvert av numrene for Østerrike, Frankrike, Italia.

I mapping skal vi bruke BM når vi kan si at kildebegrepet «er en del av» eller «er en type av» målbegrepet – i dette tilfellet «Alpene utgjør en del av Østerrike».

Mål: Østerrike

Kilde: Alpene

I dette tilfellet – når de to aktuelle begrepene forholder seg til hverandre som to overlappende sirkler – er jo den omvendte påstanden like sann: «Østerrike utgjør en del av Alpene». Men: Perspektivet skal ifølge logikken for ISO-mappingstypen BM være i hvilken grad kildebegrepet utgjør en del av (ev. er en type av) målbegrepet – ikke omvendt. Men har vi ikke i resonnetet over delt begrepet Alpene opp i ulike deler? Nei, vi ser hele Alpene i relasjon til den aktuelle klassen, i dette tilfellet Østerrike. Vi ser ikke bare på snittet i figuren

over, men hele ringen som representerer Alpene, og konstaterer at «Alpene-ringen» dekker en del av «Østerrike-ringen».

4.c) *Ett begrep i kildevokabularet – To «søsken-numre» (ev. far-sønn) i WebDewey*
I situasjoner hvor ett begrep i kildevokabularet er distribuert på to «søsken-numre» i WebDewey, er den mest aktuelle løsningen å mappe til disse søsken-numrenes overordnede nummer, selv om det overordnede nr omfatter mer enn disse to. Man bør også sjekke noteapparatet og se om følgende punkter kommer til anvendelse: Enten 5.2.e, hvis man har en note om oversiktsverker og dermed har grunnlag for ~EQ til ett av numrene som omfattes av spennet, eller ~EQ til et overordnet nr. Eller punkt 5.3.d, som gir BM, se eksemplene i sjekklista.

{33} EKSEMPEL: ISKREM [TENKT EKSEMPEL]

Dette er et tenkt eksempel, i foreløpig mangel av et reelt eksempel:

Hvis man skal mappe begrepet «Iskrem» fra et kildevokabular der det blir definert til å omfatte både fløteis og sorbet, bør det mappes slik, på grunnlag av her-noten på dette nummeret (og med anvendelse av punkt 5.2.e):

Iskrem ~EQ 641.86 Desserter

Aktuelt utdrag av WebDewey:

641.86 Desserter (Her: Oversiktsverker om søtsaker og desserter)

641.862 Frosne desserter (Inkluderer: Yoghurtis, melkeis. Her: Iskrem. Saftis, sorbet, se 641.863)

641.863 Saftis, sorbet

{34} EKSEMPEL: SOSIALE MEDIER [REAL]

En variant av situasjonen «Ett begrep i kildevokabularet – To «søsken-numre» (ev. far-sønn) i WebDewey» kan oppstå når kildebegrepets foretrukne term pluss synonymer til sammen utgjør snarere et begreps-knippe enn et enkeltstående begrep. Det hender at disse står i et hierarkisk forhold til hverandre (snarere enn å være søsken). Da må vi mappe til den øverste plasseringen av alternativene som foreligger, ellers blir mappingen til et for spesifikt nummer, og vi mapper uansett ikke NM.

Realfagstermen «Sosiale medier» har (pr aug. 2016) synonymet Blogger. Blogger kan forstås som en *type av* Sosiale medier. Blogger har WD-registeroppslag til 006.752. Vi må da mappe Sosiale medier til 006.75, selv om denne klassen ikke har registeroppslag til verken Sosiale medier eller noen av synonymene i Realfagstermer:

Realfagsterm: Sosiale medier

Synonymer: Blogger, Facebook, Google+, InstaGram, LinkedIn, ResearchGate, Twitter

006.7 Multimediesystemer [Mange registertermer, bl.a. Multimediesystemer—informatikk]

006.75 Bestemte typer multimediesystemer [Eneste registerterm: Wikier (informatikk)]

006.752 Blogger [Tre registertermer: Blogger, Tvitring, Tweeting]

Mapping-generatoren (Bibliobot i Mymapper) opprettet mapping til 006.752 Blogger. Dette blir for spesifikt, ettersom Realfagstermers begrep «Sosiale medier» er mye mer omfattende enn blogger. Mapping med NM til 006.752 er uansett ikke aktuelt. Denne mappingen ble derfor rejected, til fordel for mapping mot overordnet nummer: Sosiale medier ~EQ 006.75. Her er eneste registerterm Wikier, så vi har ikke termsammenfall – men anser denne plasseringen for å være beste løsning når vi sammenholder kildebegrepets og målklassens betydningsomfang.

{35} EKSEMPEL: TATARISK SPRÅK [HUME]

Når et begrep fra kildevokabularet har registeroppslag til to «søsken-numre» i WebDewey, lager vi flere uavhengige mapper, f.eks.:

Tatarisk språk =EQ H6—94387 Tatarisk (registeroppslag: Tatarisk språk)

Tatarisk språk RM H6—94388 Krimtatarisk (registeroppslag: Tatarisk språk—krimtatarisk)

4.d) Ett kildebegrep distribuert på forskjellige steder i hovedtabellen i WebDewey

Hvordan skal vi mappe et kildebegrep som i WebDewey er distribuert forskjellige steder i hovedtabellen (i motsetning til «søsken-numre»)? Da vil noteapparatet i WebDewey bidra med løsningen.

{36} EKSEMPEL: FILOLOGI [HUME]

Ulike typer filologi (dvs. vitenskapen om et folks språk og litteratur) – som hører til både i språktabellen 4XX og i litteraturtabellen 8XX. På 400 finner vi følgende note som har hierarkisk gjennomslagskraft gjennom hele 400-tabellen: Her: Tverrfaglige verker om filologi (språk og litteratur). Det gir grunnlag for =EQ til 4XX-nummeret, med anvendelsen av 5.1.b (enkelstående begrep) og 5.1.c (tverrfaglig nr ved flere uavhengige mapper). Dermed får vi for eksempel:

Kaukasologi =EQ 499.96 Kaukasiske språk

Kaukasologi ~EQ 899.96 Kaukasiske språk

4.e) Kildebegrep bredere enn klassenumrene ev. at det mangler begrep for det i engelsk

Norsk WebDewey bærer av og til preg av at den engelske WebDewey / engelsk språk ikke har et begrep som helt tilsvarer det norske:

{37} EKSEMPEL: ELEVER [HUME]

Elever ~EQ 305.234 Barn 6-11 år

Elever ~EQ T1—0834 Barn 6-11 år

Elever BM T1—0835 Unge personer 12-20 år

+ flere RM-mapper til hovedtabellnumre

5 Registrering i Mymapper av numre som vi selv bygger i WebDewey

Mymapper har funksjonalitet for å opprette nye mapper som ikke er generert automatisk. Når vi skal mappe til numre som vi nettopp har bygget i WebDewey, må vi i Mymapper velge «Ukontrollert begrep/klasse» når vi oppretter ny mapping, og ta kopi av det nybygde

nummeret fra WebDewey og lime det inn i Mymapper. (Man kan også opprette ny mapping til «Kontrollert begrep/klasse». Det brukes for deweyklasser som ligger inne i den WebDewey-versjonen vi har i Mymapper, f.eks. når vi mapper utenom-overlapps-begreper.)

Når trenger vi å bygge numre selv? Eksempler på kildebegreper med mapping av nummer som vi selv bygger i WebDewey:

{38} EKSEMPEL: ANMELDELSER [HUME]

I forbindelse med overlapps-vokabularene, viser det seg en sjelden gang at den mest eksakte mappingen ikke er generert. Mymapper har f.eks. laget kandidat til 028.1 (som har registeroppslag), og vi lager RM til denne. Vi ønsker derimot også å mappe mer eksakt til 808.066028, som vi bygger i WebDewey og oppretter som «Ukontrollert begrep/klasse»:

Anmeldelser =EQ 808.066028

{39} EKSEMPEL: BULGARERE [HUME]

Prosjektet har besluttet å bygge numre i hovedtabellen for gitte kategorier av begreper, bl.a. folkegrupper, som vi skal mappe til sosiologitabellen (305 ...). Da må vi bygge numre ved hjelp av hjelpetabell 5, f.eks.:

Bulgarere =EQ 305.89181

Eksempel: Uruguay [Hume]

For geografiske navn skal vi bygge numre og mappe til historie (9xx) og geografi (91x), i tillegg til å mappe til geografitabellen i hjelpetabell 2. Eksempel på bygd geografinr:

Uruguay =EQ 918.95

Når vi har en regel knyttet til en kategori av begreper (f.eks. navn på folkegrupper og geografiske navn som over), gjør vi dette som samlede «batch»-jobber.

{40} EKSEMPEL: FEMINISTISK FILMTEORI [HUME]

Når vi går i gang med «ikke-overlapps»-vokabularene (altså de ca. 70 % av Hume og Real som nå ikke ligger i Mymapper), vil det være en god del begreper som kun lar seg uttrykke ved hjelp av bygde numre, f.eks.:

Feministisk filmteori RM 791.43015

Ved mapping av utenom-overlapps-begreper i Mymapper, vil vi enten måtte hente opp eksisterende numre (som ikke har blitt generert som mappingkandidater pga. manglende registerinnførsel) og opprette mapping med «Kontrollert begrep/klasse», eller vi må bygge nummer i WebDewey og opprette mapping med «Ukontrollert begrep/klasse», som eksemplet med Feministisk filmteori.

6 Diverse

6.a) Generering av feil mappingkandidat

Av og til genererer Mymapper feil mappingkandidat ifm. algoritmen som fjerner underordnede klasser til et nr som har generert mappingkandidat. I slike tilfeller må mapperen selv legge merke til at man bør gå lenger ned i dewey-hierarkiet. Det er meldt inn ønske om visning av første nivå underordnet klasse i Mymapper og ccmapper.

{41} EKSEMPEL: VALGORDNINGER [HUME]

Relasjon	Klasse	Registeroppslag	Utdyping av klassen	Begrunnelse for valg av relasjon ev. reject
Rej	324.6 Valgsystemer og valgprosedyrer; stemmerett	Valgprosedyrer Valgsystemer	Mymapper har etablert mapping til 324.6 på grunn av alternativ Hume-term «Valgprosedyrer» som er registeroppslag til 624.6 i WebDewey.	Rejected fordi underordnet nr er mer spesifikt.
=EQ	324.63 Valgordninger	Valgordninger	Hume har Valgprosedyrer som synonym til Valgordninger, mens WebDewey har dem som over-/underordnet klasse.	Enkeltstående begrep (5.1.b).
RM	342.07 Valglovgivning	Valglover Valglovgivning Valgprosedyrer—lov og rett	Her: Manualer og retningslinjer for valgprosedyrer som behandler lover eller administrative bestemmelser. Registeroppslaget Valgprosedyrer sammenfaller med alternativ term i Hume.	Assosiativ relasjon mellom Valglovgivning og Valgprosedyrer.

6.b) Klassenumre for «tillatt løsning»

Vi skal ikke mappe til klassenumre for «tillatt løsning».

{42} EKSEMPEL: TAMUDA [HUME]

Ved mapping av Humordet «Tamuda» med BM til 939.712 Mauretania Tingitana, ser vi at dette klassenummeret har følgende note: Tillatt løsning: Klassifiser i 964.01. Skal vi da lage

en RM til 964.01? Nei, det gjør vi ikke i vårt prosjekt.

6.c) Numre som er gått ut av bruk

Vi skal ikke mappe til numre som er gått ut av bruk («discontinued»)

{43} EKSEMPEL: OPPHØRT NUMMER

154[.634] Drømmetydning

Note: Nummeret er opphørt; klassifiser i 154.63.

7 Diverse

7.a) Filologiske begreper

Mappepraksis for Humord-begreper for filologi (som omfatter både språk og litteratur). I tråd med her-note på 400 i WebDewey er hovedplasseringen for filologi innen 400, ikke 800: «Her: Tverrfaglige verker om filologi (språk og litteratur).» Eksempler på praksis:

Semittistikk =EQ 492 Afroasiatiske språk

Semittistikk =EQ H6—92 Afroasiatiske språk

Semittistikk ~EQ 892 Afroasiatiske språks litteraturer

Tilsvarende eksempler: se Uralistikk, Fennistikk.

7.b) Misforhold mellom WebDewey-strukturen og vitenskapelig klassifikasjon

Vi skal mappe i forhold til slik WebDewey er pr i dag – også om man er uenig med hierarki/struktur for begreper. Eks.: Mapping av Boklus og Støvhus – der stemmer ikke WebDewey med naturvitenskapelig inndeling. Meld endringsønsker til WebDewey-redaksjonen.

7.c) Mappinger på grunnlag av ikke-foretrukne termer/synonymer

Vær oppmerksom på at Mymapper genererer kandidater på grunnlag av både foretrukken og ikke-foretrukken term(er) i kildevokabularet. Eksempel på at foretrukken term (Tradisjoner) har null registeroppslag i WebDewey, og at mappingene er laget på grunnlag av ikke-foretrukne termer (hhv. Skikker og Sedvaner). Ingen av nr har registeroppslag til både sedvaner og skikker, så kildebegrepet Tradisjoner er mer omfattende enn målbegrepene. Vi har likevel valgt å bruk =EQ på de tverrfaglige numrene:

Tradisjoner =EQ 306 Kultur og sosiale institusjoner (tverrfaglig nr for Sedvaner)

Tradisjoner =EQ 390 Skikker, etikette, folkeminne (tverrfaglig nr for Skikker)

Tradisjoner RM 303.372 Trossystemer og skikker (registerinnførsel Skikker—sosial kontroll)

Tradisjoner Reject 781.58 Musikk til forskjellige stadier i livssyklus (registerinnførsel Skikker—musikk)

7.d) Persongrupper

Persongrupper får kun ett klassenummer bygd med H1—092, selv om emnet de er tilknyttet kan ha flere plasseringer i hovedtabellen. F.eks. har Nasjonalsosialisme oppslag til både 335.6 og 320.533, men vi lager biografnummer kun på det tverrfaglige nummeret:

Nasjonalsosialister ~EQ 335.6092 (laget av 335.6 Fascisme pluss -092 Biografier)

Vi kan likevel lage en RM til det andre klassenummeret, men da uten -092:

Nasjonalsosialister RM 320.533 Fascisme
